

- Melyik könyvtárban jártál már?
- Mit jelent számodra az iskolai könyvtár, milyen szolgáltatásait vetted már igénybe?

Szabadpolcos rész

Ha a házi feladathoz gyűjtőmunkát kell végezni, nem biztos, hogy elsőre az iskolai könyvtár jut az eszedbe. Vagy ha igen, akkor azért, mert az ott elhelyezett számítógép segítségével szeretnéd megtalálni a szükséges információt. Pedig a hagyományos könyvtári forrásokban való kutatás is eredményre vezethet. Mindkét információforrás, a hagyományos és a digitális is fontos. Célszerű együtt használni, mert így lesz teljes az ismeretszerzés.

A **könyvtár feladata** a különböző dokumentumok gyűjtése, őrzése és hozzáférhetővé tétele.

A **dokumentumok** olyan információhordozók, amelyek lehetnek:

- **nyomtatottak:** könyvek, újságok, folyóiratok;
- **nem nyomtatottak:**

- audiovizuális információhordozók: hanglemez, hangkazetta, diafilm, videokazetta,
  - elektronikus információhordozók: CD-k, DVD-k, blue-ray-k.
- A könyvtárak különböző szempontok szerint gyűjtik össze a dokumentumokat.

CD-gyűjtemény

A könyvtárak fajtái lehetnek: nemzeti, közművelődési, felsőoktatási, iskolai, szakkönyvtárak.

Az iskolai könyvtár, például a tanulók és a pedagógusok számára fontos dokumentumokat gyűjti. A tananyaghoz kapcsolódó szépirodalmi és ismeretterjesztő műveket, lexikonokat, enciklopédiákat, kézikönyveket találhatsz az iskolai könyvtárban, míg a pedagógusok a neveléstudománnyal, lélektannal kapcsolatos szakirodalmat. Magyarország nemzeti könyvtára az Országos Széchényi Könyvtár. Itt minden magyar vonatkozású könyvtári anyagot megtalálunk, akár külföldön, idegen nyelven megjelent magyar szerzők könyveit is.

Közművelődési könyvtárak a **fővárosi könyvtárak**, a **megyei** és **városi könyvtárak**.

Az olvasók kora szerint beszélhetünk **felnőtt-, gyermek-** és **ifjúsági** könyvtárakról.

A könyvtárakban az alábbi **szolgáltatásokat** veheted igénybe:

- Kikölcsönözheted a könyvet.
- Helyben olvashatod a kézikönyveket, lexikonokat, folyóiratokat.
- Másolatot készíthetsz néhány oldalról.
- Használhatod a számítógépes adatbázist.
- Helyszíne lehet a házi feladatok elkészítésének.
- Közösségi térként találkozhatasz az osztálytársaidal.
- Tanítási helyszíne a könyvtári óráknak.
- Menedékként is szolgál, hiszen itt mindig csend és nyugalom van.

Az iskolai könyvtár használata ingyenes, a könyvtáros segít, nyugodtan kérdezhetsz tőle.

Beiratkozás – kölcsönzés

A beiratkozás általában egy nyomtatvány kitöltését jelenti, és ezzel együtt a könyvtár rendjének és szabályainak az elfogadását is. Az olvasójegyet magaddal kell vinned, mert ebbe írják a kikölcsönzött könyv adatait és a visszahozás dátumát. A határidőt be kell tartani, mert különben késedelmi díjat számolnak fel.

A könyv legfontosabb adatai:

- a szerző(k) neve
- a könyv címe és annak besorolása (például regény, kézikönyv)
- a kiadó neve, esetleg címe
- a kiadás éve
- a kiadásra vonatkozó további információ (például 2. kiadás)
- egyéb adatok (például ki illusztrálta, ki lektorálta, esetleg fordította stb.)
- szerzői jogvédelem jele: Copyright ©
- nemzetközi azonosító ISBN szám

Szerzői jogvédelem

Az irodalmi, tudományos és művészeti műveket, legyen az vers, honlap, grafika, számítógépes program, szerzői jog védi, vagyis a szerző vagy kiadó hozzájárulása nélkül nem szabad sokszorosítani, terjeszteni, kiadni.

A szerzői jogok a szerző egész életében, és halálát követően még 70 évig érvényesülnek. A honlapok alján is gyakran olvashatjuk a „Copyright ©. Minden jog fenntartva!” feliratot. Ez azt jelenti, hogy a képek és a tartalom a honlap fenntartójának tulajdonában állnak.

A forrásmegjelölés szabályai:

Gyűjtőmunka, kiselőadás vagy valamilyen témában szerkesztett dokumentum készítése esetén a felhasznált irodalmat **irodalomjegyzék** formájában fel kell tüntetni ábécérendben:

- **Könyvek esetében** a szerzőt, a kiadás évét, a könyv címét, a kiadás helyét, a kiadó nevét.
- **Folyóiratokban található írások esetén** a szerzőt, a cikk címét, a folyóirat címét, évfolyamát, számát és az oldalszámot.
- **Interneten található források esetén** a szerzőt (amennyiben meg van jelölve),

a publikáció évét (amennyiben meg van jelölve), a cikk címét, a weboldal URL-jét (szabványosított címét, ami a böngésző címsorában jelenik meg) és a dátumot.

- **Ha a szövegben szó szerint idézünk**, azt idézőjelek közé tesszük, és szögletes zárójelben a forrás rövidített formáját jelenítjük meg. Itt elég a szerző vezetékneve, a kiadás évszáma és az oldalszám. A többi adatot az irodalomjegyzékben kell feltüntetni.

Az **ISBN** (International Standard Book Number) szám a könyvek nemzetközi azonosítására szolgál, hisz ez a szám minden könyvnél más-más. Az időszaki kiadványokat az **ISSN** (International Standard Serial Number) szám azonosítja. Az időszaki kiadványok lehetnek folyóiratok vagy sorozatok.

Tudtad, hogy az ISBN azonosítót az Országos Széchényi Könyvtárban működő Magyar ISBN Iroda osztja ki? Magyarország országkódja 963. Ezzel a számmal kezdődik minden Magyarországon kiadott könyv ISBN száma.

Használatuk szerint a kiadványokat **kikölcsönözhető** és **helyben használható** könyvek csoportjába oszthatjuk. Utóbbiakon egy piros csík jelzi, hogy tilos kikölcsönözni.

Tartalmuk szerint lehetnek:

- **Szépirodalmi művek:** versek, mesék, regények, amelyek művészi értékük miatt élményt nyújtanak számunkra.
- **Ismertetterjesztő** művek, a téma iránt érdeklődőknek.
- **Szakkönyvek**, amelyek szakembereknek készülnek, szakmai nyelvezetük miatt nem mindenki érti meg.
- **Kézikönyvek:** lexikonok, szótárak, atlaszok, amelyek más könyvek olvasása közben felmerülő fogalmak, szavak megértését segítik.

- Mi a feladata a könyvtárnak?
- Hány könyvtárnak vagy tagja?
- Nézz utána, hogy Európában ki készítette az első nyomtatott könyvet!